

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad ca: rlicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

Isten veled!

Eljött tehát a válás pillanata. Városy Gyula dr. elhagyta egyházmegyénket. Mint az Isten minden nagy kegyelmét, úgy őt is csak akkor értékeljük egész valóságában, mikor elvételétől távolunk.

Ugy járt előttünk, mint az Epiphania aranyos fényü csillaga napkelet bőlesei előtt. És e fényes csillag most lefutott egünkrről. Most érezzük csak, hogy szelidsége mellett is mily intenzív volt e csillag fénye. Szelidségével vonzott, erejével fényt és melet szórt mindenfelé. *Krisztushoz vezetni a lelkeket és így boldogítani őket*: ez volt életének egyetlen célja. E nagy célt a szelidség és emberszeretet jegyében valósítani meg: ez volt pedagógójája.

Valóban az alatt a mindig egyformán, szinte fenségesen nyugodt külső alatt a lelkek keresésének nagy vágyától égő szív lakott. Da mihi animas caetera tolle! Lelketeket adjatok nekem, a többi nem igen érdekel! Ez volt főpásztori működésének programja. (Cimerében e két szót viselte: Caritate et labore! Szeretettel és

munkával. Az apostoli munka embere volt. Lelke Istenben elmerült életet élt. Ezen egyesülésből táplálkozott apostoli buzgalma. A lelkek megmentésének ügyében nem volt előtte kis dolog. Bérmautjaiban a legkisebb falut is felkereste, ahol püspök még sohasem járt és folyton intett, folyton buzdított, mindenütt egyforma lelkesedéssel hirdette az örök igazságokat.

Apostoli gondja kiterjedt kicsinyre, nagyra, gazdagokra és szegény munkásokra egyaránt. Mennyire szerette az ifjúságot! A katolikus népiskolák szegénye és pusztulása mondhatatlan fájdalommal gyötörte lelkét. A középiskolai Mária-kongregációk szeretetlelek legkedvesebb tárgyát képezték. Az iparosifjak és munkások hányszor érezték nagy lelkének melegét! Papjait a legjobb testvér odaadásával karolta át, mert bennük ez apostoli munka napfényes: látta. Eltávoztván tőlünk bizalommal ismélelheti a nemzetek nagy apostolának szavát: „*Ti tudjátok, hogy az első napról fogva, melyen beletem, mint voltam veletek minden időben, szolgálván az Urnak minden alázatossággal és kíményhullatásokkal, hogy semmit nem*

vonlam meg, ami hasznos, lelketekre kötvén a mi Urunk Jézus Krisztusban való hitet.”

És e buzgalom valami csodálatos szelidségtől és alázattól volt besugározva. A nagy lelkek e legjellemzőbb vonása teljes szépségben volt sajátja s előmoltt egész magatartásán. Egy ember, akinek minden ereje az Isten, aki önmagát csak eszköznek tekinti, hogy vele az Isten tetszése szerint rendelkezze. Ezen alázatból forrósított embertársai iránti szelidsége, ami biztosította számára a lelkek leletti győzelmet. E győzelem olyan volt, mint a nap-sugáré a sötétség felett, olyan, mint a tenger dagályáé, lassú, de ellenállhatatlan. Papjainak is szüntelenül a lelkek iránti alázatos szelidséget kötötte szívére. Ha meghallotta, hogy valaki gorombán bánik a hívőkkel, az különösen fájt főpásztori szívének. E tekintetben a szelid és alázatos szívü isteni Mesternek lehetőleg tökéletes kópiája volt s épen ezáltal még azokat is magához vonzotta s jóindulatra hangolta, kik egyébként nem voltak barátai az általa képviselt ügynek.

Az apostoli munka és krisztusi szelidség ezen emberét négy évig a magunk-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A maglaji hős.

Írta: **Dr. BÁRDOS JÓZSEF** ciszt. r. tanár.
(Folytatás)

VI.

A boszniai okkupáció volt huszáreletem utolsó és befejező felvonása.

Az 1878-diki berlini szerződés XXV. cikke értelmében kapott Magyarország-Ausztria az európai nagyhatalmaktól meghatalmazást Bosznia és Hercegovina megszállására és kormányzására.

Köztudomásu dolog, hogy noha a Porta már a congressuson is erőlyesen tiltakozott két tartományának megszállása ellen, az intéző körökben mégis azt a reményt táplálták, hogy sikerülni fog a Portával megegyezésre jutni a két tartomány megszállása és kormányzata közelebbi módjainak megállapítása tárgyában, s mindenestre csak csekély ellenállást találunk az okkupáló tartományokban.

E remények azonban nem teljesültek, mert a török birodalommal megegyezés nem jött létre és így a magyar-osztrák csapatok 1878. július 29-én álltették a török határt.

A török haderő eleinte nem tett kísérletet az ellenállásra, s a török-bródi bimbasi megelégedett egy irásbeli tiltakozásnak átnyújtásával: sőt tekintélyes bégek hódolva jöttek a magyar-osztrák katonai parancsnokok elé. Azonban csakhamar felülkerelkedett az okkupációval szemben fegyveres ellentállást követelő párt, melynek élén a fanatikus török, Hadsí Loja állt.

Az első erőlyes ellenállás, illetve támadás, azon csapattal szemben történt, melynek én, mint huszárkapitány, voltam parancsnoka. Ez a eg-rohanás a „maglaji affair” elnevezés alatt gyakran volt már ugyan szelölözve, de emlékeim befejezéseül ismetelten előadom egész körülmenyesen a következőkben.

Immár több, mint husz esztendő (jövén akkor 1898-dik év nyara) múlt el a boszniai hadjárat óta. Ennyi idő után már tartozkodás nélkül föl lehet lebbenteni a fátyolt egyes — eddig még ki nem derített — hadtörténeti epizódokról.

Egy ilyen, teljesen még meg nem világított hadi esemény az okkupáció idejéből a szerencsétlen kimenetelű *maglaji expedició*, mely a cs. és kir. hetedik huszárezred vezetésén alatt álló ötödik százada fele legénysegének megsemmisülésével végződött.

A sok tekintetben érdekesnek mondható hadjárat befejezése után a katonai kritika több ízben foglalkozott a maglaji támadással. Sajnálatlall kell konstatálnom, hogy ez a kritika velem szemben nem volt igazságos és nem volt elfogulatlan, mert azzal vádolt, hogy a biztonsnági szolgálatot házagosan láttam el es egyéb rendelkezéseimben is nem a kellő körültekintéssel cselekedtem.

Ezeket a súlyos és alaptalan vádatokat megcáfolja már az a tény is, hogy én az expedíciónak nem önálló parancsnoka voltam, hanem felbvalóim rendelkezésének engedelmekedtem. Különben nem védő-iratot szándékozom írni, hanem az igazságnak megfelelő részletes képet akarom adni a maglaji szomorú esettel kapcsolatos körülményeknek.

Philippovics báró, parancsnokló tábornok, az azóta már elhunyt tábornok, július 31-én

tekintettel a megelőző napon Brúdtól Derwentig megtett gyorsított menetre a csapatoknak egy napi pihenőt adott. En azonban ezredparancsnoktól délután azt a parancsot vettem, hogy lovas századdal a parancsnokló tábornok sátra elé vonuljak és várjam be annak további rendelkezéseit.

Erre a föladatra az ezredparancsnokság eredetileg a hatodik századot rendelte ki Hrabovszky kapitánnyal. Hrabovszky kijelenté az ezredesnek, hogy az ő százada — sem ember, sem ló — még semmiféle élelmi szert nem kapott, enélkül pedig nem indulhat. Azután tudósította az ezredest, hogy az ötödik század már készen van az élelcsmosztással. Így azután én kaptam meg a parancsot, hogy századam azonnal nyergeljen, rögtön jelentkezzem a főparancsnoknál a további utasítások vétele végett.

Ha a hatodik század már készen van az „etappen és futrás” élelcsmosztással, akkor annak jutott volna osztályrészü a szerencse, vagy helyesebben szerencsétlenség, hogy Milinkovics Teodor vezetése és parancsnoksága alá jut, így azután őt érte volna a maglaji katasztrófa. De a sors úgy hozta magával, hogy én voltam az első, aki készen voltam az élelmi szerek ellátásával.

1878. július 31-dikén délután 6 órákor száznegyvenhat lovassal pontosan a rendeltetési helyem voltam. A nekem adott utasítások szószertint így hangzottak:

— „*Önök az a feladata, hogy az egyes állomásokra elől járjon, kémszemlélt tartson és az élelmi szereket beszeresse. Egy intendants, akinél huszezer frt. van, mindent készpénzzel fog kifizetni. Az expedició parancsnoka Milinkovics vezérkari százados lesz, aki az országot jól ismert és a nép nyelvét is érti. Ön parancsnokának*

Mai lapunk 6 oldal.

ének mondhattuk. Milyen biztonságban éreztük magunkat! A gyermek bizalmával fordultunk hozzá minden dolgainkban. Ha reá tekintettünk, e tekintet által jobbak, szeledebbek, emberszeretőbbek lettünk. A keresztény Magyarországért folytatott küzdelemben nem éreztük magunkat elhagyatottaknak, mert ő mellettünk állt.

Atyánk, vezérünk, jótévőnk! Mit adjunk vissza mindazért, amit velünk tettél? Ily nagy adóssággal szemben egész nagyságában átéreztük szegénységünket. Kisérvjék lépteidet eddig gyermekeid buzgó imái! Amint eddig mindenfelé jót árasztva jártál az életben, úgy kísérvjenek ezentúl is a lépteid nyomán kelt virágok, hogy egy virágos, gazdag élet után félelem nélkül állhass meg a lelkek legfőbb pásztora előtt. Isten veled!

*

Városunk közönsége tegnap d. e. fél 12 órákor bucsuzott a távozó főpásztortól. Havranek József polgármester vezetése mellett körülbelül százan jelentek meg, részint mint a törvényhatóság tagjai, részint mint az egyes hivatalok küldöttei. A megjelentek az ebédő teremben csoportosultak, midőn Havranek József kir. tanácsos polgármester a következő szép beszédet mondotta:

Nagyméltóságú Érsek Ur!

Kegyelmes Urunk!

Március 9-én lesz négy éve annak, hogy mint e város polgármestere, közönségem élen fogadtam Nagyméltóságodat, városunk új püspökét. A püspöki méltóságot megjelölő köteles tiszteletet már akkor is messze túlhaladta a közönség szívében érzett örömi, bizalom és rokonszenv, mellyel Nagyméltóságod megérkezésekor városunkban találkoztam; mert a püspöki széknél elfoglalását megelőzte Nagyméltóságodnak jó híre, és mint már akkor mondtam, Nagyméltóságodban megvoltak azon kellékek és lelki tulajdonok, melyek egy püspököt megilletnek, „ut fidei puritate, litterarumque scientia praeditus sit.”

A következőkben igyazoltak ezen, az egy-

házból idézett jellemzést, mert Nagyméltóságodat ma már mint kalocsai és báci Érseket üdvözlő ugyanaz a közönség, mely rövid pár év előtt Nagyméltóságodban az új székesfehérvári püspököt üdvözölte.

Üdvözlet és bucsu ez Nagyméltóságú Érsek Ur, midőn mi itt székházában felkeressük. Oly két ténykedése ez a lélek és szív megnyilatkozásának, mely bennünk vegyes érzelmeket kelt föl. A szomorúságot az öröm fénye szegélyezi ugyan, de nem tagadhatjuk, hogy ez az öröm fáj nekünk és — én legalább — nem tudok az önmegtágadás oly magaslátára emelkedni e pillanatban, hogy a fájó érzés el ne nyomná örömet. Mi Nagyméltóságodban nemcsak az egyházmegye tiszteletét parancsoló, szepítőellen jellemű fejt láttuk, hanem a nemes szívű, szelíd lelkű atyát is, ki bölcs mérsékletével és az emberi jogok tiszteletben tartásával a püspöki széktől távol tartotta a társadalomban pusztító viszályt és egyenlenséget, ki békét hirdetett és békét honosított meg a szivekben.

A tenger mélysége nem ijesztő, teljes szűcsendben vigan szeli a habokat gyenge alkotású sajkán is a leggyengébb kar. De viharban erős kar és erős lélek szükséges a biztos evezéshez. Nem dül hazánkban háboru, az ellenség előőrsi nem jelentkezik a határszélen, de ki tagadhatni, hogy a magyar társadalom forragn, a haza jövőjén aggódo lelkünk kesereg, osztályharc ütötte fel fejt. S hogy városunk ezen jelenségeket csak a távolból látja, ezt igen nagy mértékben Nagyméltóságod bölcs mérsékletének és szelíd lelkületének köszönheti.

Boldogok voltunk tehát, míg Nagyméltóságodat a székesfehérvári püspöki székből láttuk, boldognak éreztük magunkat mint hazafiak, hogy a kalocsai és báci szokkal fontosabb közjogi jelentőségű érseki székbe a székesfehérvári püspököt helyezte apostoli királyunk, de örömmel a bucsu csendessé, lelkünket melázóvá és ajkunkat szükségzavúvá teszi, mert Nagyméltóságodban elvesztjük lelkieinken legfőbb kétségünket.

Nagyméltóságod azonban egész teljességében érezheti a boldogságot, mert midőn távozik négy éves otthonából, e nagy közönség szeretetének meleg tekintete követi utján s midőn régi otthonába tér vissza, mindenütt a szeretet kedves nyomatát találja.

Az Eg áldása legyen Nagyméltóságodon és zárja szívébe e város közönségének emléket, mely minden időben halálával, szeretettel és kegyellel

fog visszaemlékezni nemeslelkű volt főpásztorára.

Élénk élnzés volt a szép és valóban szívből jött szavakra a visszhang, mire dr. Városv Gyula érsek válaszolt. Szelíd, kedves hangját fátvolyoztá tette a meghatottság, mely lelkét uralta s a könycsepp, a mely sehogysem akart szemeiben csillogásával szűnni. Jóságos szerénysége elhárította az óvációt. Magát kicsinynek nevezte s csak azt köszönte, hogy a kir. tanácsos polgármester ideális fogalmat alkotott a katolikus főpásztor egyéniségéről. Az eredményt, melyet 4 évi munkálkodása gyümölcsözött, munkatársaira, a város derék vezetőire s a jó hívekre hárította, a kibben lelke oly sok örömet talált. Szíves szeretettel ígerte, hogy az az érzelmi kapocs, mely őt városunkhoz fűzte, ezután sem fog megszakadni, sőt — a mennyire lehetséges lesz — a maga részéről szívesen munkál közre a város emelkedésén és haladásán.

A tisztelgők lelkesen megélnenezték az érseket, a ki ezután minden vendégélel kezét fogott és szívélyes szavakban vett fölük bucsút.

Ma reggel Károly János c. püspök, káptalani helynök vezetése mellett utolsó Istenhozzádra gyülekezett a papság a püspöki palotában. Bizonybizonny nem maradt szem száron. Most érezzük csak igazán, hogy ki volt nekünk dr. Városv Gyula.

Budapest felé a fél kilenc órai vonattal indult a jó főpásztor. Havranek polgármester díszes bandériummal akarta eredeti terve szerint megtisztelni a megye és város jó atyját. Lebeszélte róla s csak annyit lehetett nagy nehezen kivinni, hogy a vonathoz kikísérhessük. A városi tanács tagjai s a papságból többen kikísérték. Mennyi fájdalom, mennyi szeretet nyílt az utat a vonat körül álló csoport lelkéből, csak az érti, a ki ismerte és ismerte azt a gyengéd vonalmat, melyet most a távolság megszakít. Egy idegen ember szavai jellemezték talán legjobban a helyzetet, a ki meghatva csak ennyit mondott:

— Látod — szólott hozzám Millinkovics — a törökök gyáva fickók, nem mernek bennünket megtámadni, föl kellene használni ezt az alkalmat és mingyárt Maglájba kellene mennünk.

En arra figyelmeztettem a századost, hogy két etetést nem lehet mellőznünk, ha azt kívánjuk a lovaktól, hogy szolgálatra képesek maradjanak; azonfelül embereim is csak most láttak a főzéshez. Dobojból tehát másnap, augusztus 2-dikán délelőtt tíz órákor indultunk el s este öt óra felé érkezünk Maglájra.

A mudir, kaimakam (bíró, jegyző) és más előkelők azonnal jelentkeztek Millinkovicsnál, aki értésünkre adta, hogy ezek a legjobbabb magatartásról biztosítottak őt. Megérkezésünk után azonnal kémszemlére küldtem ki Zepce felé Dekleva főhadnagyot tizenkét huszárral, hogy a dolgok állásáról tudósítást hozzanak, a századot pedig a Boszna balpartján (Magláj a jobb parton fekszik) táborba szállítottam; azután a tiszteket és altiszteket egy kis kémszemlére hívtam meg, mely Millinkovics vezetése alatt a környékre terjedt ki. Ez megtörténvén, legkörültekintőbb módon biztonsági szolgálatot rendeztem be s rendelkezéseket adtam a váratlan támadás esetére. Elővigyázatból a Boszna jobb partján kikötőt összes dereglyéket és csónakokat a bal partra hoztattam és őrizet alá vettem.

Millinkovics százados, aki Maglájra jól ismerte és ahol őt is jól ismerték, Heideck főhadnagy révén élelmiszereket és takarmányt hozatott onnan. Mikor a legénység mindennel el volt látva, a tisztekkel együtt elhagytam a tábort s a közelkvő utszéli vendégfogadóba mentünk vacsorázni. Már este tíz óra volt s Dekleva főhadnagy még sem érkezett vissza szemleutjából, ami engem némileg nyugtalanított. Végre tízenegy óra felé visszaérkezett a századhoz s a tisztek jelenlétében

teljesen alá van rendelve, ötlek kapja majd a parancsokat és ő fogja száradat élelmezni.”

Tisztelegtem és visszalovagoltam századomhoz. Az utasítás szerint én csak fedezetűl szolgáltam a húszezer forintnak; és a requisitio kieszközölésére Millinkovics parancsnoksága alatt állottam. Századomnál Millinkovics kapitányt már ott találtam. Jelentést tettem neki csapatom állásáról és kértém rendelkezéseit. A százados az indulást rögtön elrendelte. Ez alkalommal a két előfogat — amelynek egyikén az intendánsi szolgálatokat teljesítő Heideck vadász főhadnagy és ordonancái ültek, a másikon pedig Millinkovics százados poggásza volt elhelyezve — a század vége és a hátvédelem közé volt elhelyezve.

Derventen áthaladván a Mollináry-erzed előőrsével találkoztunk; a bakák lelkes éjlenekket üdvözöltek. Huszárajaim viszonzották az üdvözlést és ezzel megindultunk a Szerajevó felé vezető, mind meredekebbé váló uton, egészen Maricáig, mely a hely tetején van. Este nyolc óra lévén, a százados ezt a helyet szemelte ki az éjjeli tartózkodásra. Megjegyzésem folytán, hogy ez a hely nem alkalmas a lovasság tartózkodására, mert nincsen víz, megengedte, hogy tovább vonuljak századommal. Millinkovicsnak, mint táborkari tisztnek, tudnia kellett volna, hogy csak ott lehet tábort ütni, ahol víz van, mivel a táborkari tisztek hivatása kiszemelni az alkalmas táborhelyet. Millinkovicsnak ezen első fellépésénél orientálva voltam, milyen tapasztalatlan generalstabs-tisztvel vagyok megáldva. Ő azonban Heideck főhadnaggal, a két előfogattal és a védelemre hátrahagyott néhány emberrel ott maradt. En két kilométernyi távolságra találtam századom számára alkalmas táborhelyet, ahol a szükséges elővigyázati intézkedések elrendelése után, az éjszakát nyugodtan töltötte. Másnap

reggel, augusztus elsején Millinkovics százados ismét egyesült velünk és együttesen vonultunk be Dobojba, ahova délelben érkezünk meg.

A körülbelül háromember lakkossal bíró városkában való bevonulásunk után, Millinkovics azonnal magához hívatta a mudirt, kaimakánt és a városka notabilitásait. Meghagyta nekik, hogy hozzanak élelmi szereket és abrakot. Ugy látszik, teljesen bizott a törökökben, mert embereimket egyenként akarta a városkába beszállásolni, ami által századom ki lett volna téve annak a veszedelemnek, hogy az éjszaka folyamán egyenként öldösik meg. Felszóaltam ez alkalommal a rendelkezés ellen és kivítem, hogy egy alkalmas szabad terezen táborozzunk, ahol éjjeli támadás esetén ellenállhatunk és védelmezhetjük magunkat. Így századommal a városon kívül, az Uzora partok torkolatánál, a Szerajevóba vivő ut mellett, nyílt helyen ütöttünk táborot.

Este felé csatlakozott hozzánk az angol „Standart” újság hadi tudósítója két kísérőjével, apró bosnyák lovakon, kimerülve, éhesen. Ezeket jó magyar gulyásmaradékkal vendégeltem meg. Bár tüszögtek föle, de igen szívesen fogadtak.

Ezzel a békés hangulattal ellentétben este 7 órákor Millinkovics százados rögtön harca kénszéletet rendelt el. Azt az értesítést kapta ugyanis, hogy Magláj felől Dobojra éjjeli támadást szándékoznak intézni. Azonnal erős őrzáratot indítottam utnak Magláj felé; egy szakasszal az Uzora-hídat szállottam meg és hátunkat is erős őrzárral fedeztem. Az őrzáratokra szétküldött századból megmaradt három szakasz anélkül, hogy a lovakat este megetették volna, az egész éjt a legszigorubb harci kénszéletben töltötte. A Magláj felé kiküldött őrzárat azonban semmi gyanusról sem tett jelentést, és az éjszaka tényleg nyugodtan mult el.

— Sohase hittem volna, hogy ennyi gyengeséggel szereték dr. Városy Gyulát.

Őt állt a vonat ablakánál az utolsó percig, s onnan intett fájó szívvel búcsút a fájó szívű sokaságnak.

— Isten veled!

Az Oltáregylet köréből.

A székesfehérvári Oltáregylet I. hó 2-ikán tartotta meg az évi első választmányi ülést, melyely mintegy lezárta a múlt évi működését. A csendben, de nagy buzgalommal működő egyesület méltó volt ez évben is fáradszaktalan Elnökéhez Szögyény-Marich Juliához, ki a legnagyobb odaadással vezeti ezt a legszentebb célok megvalósításán munkálkodó intézményt. Múlt évben az egyházmegye 17 szegény templomát segítette a székesfehérvári Oltáregylet egyházi felszereléssel; a folyó évben 23 község hívei fognak hálaadásáikban megemlékezni az önzetlen jótévedőkről. E választmányi ülésén olvasta fel Dornis István, az egyesület titkára az évi jelentését, melyet itt közlünk egész terjedelmében:

Mélyen Tisztelt Választmány!

Nem kell különösen éles szem annak konstataciójához, hogy napjainkban a társadalom régi oszlopai jórészt megrendültek sőt dűldező fölben vannak. Az emberiség jórészenek szívéből kivesszett az élő hit s vele a tiszta erkölcs; nyomon követi ezt a családi élet romlása, a tekintély bukása és csakhamar elkövetkezik ama félelem megszűnése is, melyben a világ hatalmasai a nyers erőre, a karhatalomra támaszkodva ez ideig bizakodtak. Európa-szerte felütötte fejét a forradalom réme; a mezitelen ruháért, az éhezéskenyérért kiált, a lenyűgözött tömeg jogokat követel. Népboldogító csodadoktorok, lázító demagógok reávetik magukat az elégedetlenek millióira; eddig ismeretlen módjaival az agitációnak ajánlják orvosszereiket: a vagyonszerzést, az általános szavazati jogot s a lelketlen agitáció nyomán fellámpad a tömeg lelkében a vágy eddig nem élvezett jók után s ez emberben elalszik az ember és felébred az állat.

S ki tagadhatná a hitetlen ember logiká-

Millinkovics századosnak jelentést tett utja eről ményéről. Egy redifőrnagytól megtudta, hogy Zepce tele van felkelőkkel; egy görög pap pedig, akivel találkozott, a felkelők számát nyolc-kilenc ezerre becsülte. Dekleva főhadnagy erre részt vett vacsoránkban s beszélgetés közben bátorkodott Millinkovics századosnak szemébe mondani a következőket:

— A huszároknak eredeti nézetük van rólad; utközben ezt mondogatták: „A rác kaptány (Millinkovics) majd úgy belevész bennünket kapitányunkkal együtt a szósába, hogy alig bírunk majd belőle kimászni.”

Millinkovics hallgatott, én azonban ezen nyilatkozatot azonnal helytelenítettem.

Ejfélfelé visszatértünk a táborba pihenőre, nyugalmunkat semmi sem zavarta. A következő napon semmi rosszat nem sejtettünk annál kevésbé, mivel Millinkovics azt mondotta nekünk, hogy ő bizik a maglájáiban; s a felkelőkről úgy nyilatkozott, hogy azt a csőcséléket nem érdemes figyelembe venni.

Ugy látszott tehát, hogy Millinkovics véleménye szent az utnak Zepce felé való folytatása előtt nem volt semmi akadály s a menet augusztus harmadikán reggel hat órakor a Livnicához vezettük. Oda körülbelül kilenc órákor érkezünk meg, ahol pihenőt rendeltem. Ezen pihenő alatt a szerajevói ut mellett húzódó fenyvesben fölkelőket és redifeket (rendes katonák) pillantottam meg s közöltem Millinkovics századosal, hogy alighanem kelepcebé kerülünk; majd lefegyvereztettem azokat az embereket. Erre Millinkovics a következőket jegyezte meg:

— Senki se merészeljen a törököknek egy rossz szót se szólani; vagy közülük valakit elfogni, mert ha ezt valaki teszi, az illetőt azonnal főbe lövtem. Senkit sem szabad provokálni!

jának alaposágát, gondolkodásmódjának következetességét, főleg ha az üres szív elégedetlenségét az üres zseb s üres gyomor is fokozza: Mindnyájan ismerjük azt a mély erkölcsi súlydést, az alsóbb néposztályok lelkének azon sivárságát, mely magasabb eszményeit elvesztve, az anyag előtt hajt térdet s miután a Magyarország elűnt szeméi elől, a földet akarja edenné varázsolni.

Sikerül-e ez neki? A történelmi határozottan nemmel válaszol. A nagy római birodalom akkor lépett a bomlás útjára, mikor népet már csak a kenyérvétség és az élvezetek utáni vágy izzgatta; a nagy, a hatalmas Spanyolország akkor kezdett gyengülni, mikor az új világ kiteljesi özönnel hullottak ölébe. S a szabadság, egyenlőség jegyében született francia forradalom akkor, midőn jogot adott a népeknek, egy lépéssel sem vitte előre az emberiség boldogulását.

Más kielégítet kell a szűz sötét, masorvosság a beteg társadalomnak. A rova földi életre szorított embert, ki örök vágyakat hordoz kebleben, az anyag, a földi jólet, a vasári lármával hirtetett jog ki nem elégítetheti. „Nagyjótbra születtem,” ez volt a Jézus Társág kedves ifju szentjének jelszava s míg e jelszó általánossá nem lesz, himes pillangót kerget az emberiség a föld javaiban, melyet ha elert, ha megfogott, az utajra tapadó piszok por mutatja, hogy somoruan csalódott.

Epen ezért Istenről alkot munkát az, mely arra törekszik, hogy szóval, tettel, jó példával, önmegtartóztatással a lelkeket közelebb vigye örök céljukhoz, az Istenhez. Ez a munka napjainkban, Istennek legyen hála, világszerte megindult. Ha csak hazánkat nézzük is, egész szerzet látjuk utjában a katolikus egyház gyermekeinek, papoknak és világiainak, ifjak és öregeknek, férfiaknak és nőeknek, szegény és gazdagoknak ebben a szép, ebben a nemes munkában egymással vetélkedve fáradoz. S mivel ma tömegekre kell hatni, tömegek bomlasztó, demoralizáló törekvésűt kell ellensúlyozni, igen helyesen: tömegbe egyesülnek azok az önmagukban gyenge erők is, melyek az Isten harcait harcolják. A lelkek megmentésén, az emberiség nemesisítésén, a beteg társadalom gyógyításán munkálnak a katolikus egyház égise alatt működő egyesületek, nevezik azokat akár kongregációnak, akár patronagenak, akár katolikus köröknek, legény- vagy munkás-egyletnek.

S az Oltáregyletek! Ezeket szándékosan nem vettem bele a társadalomban reorganizáló

Millinkovics azután néhány Zepce környékéről jók emberrel beszélt, akik színtelen figyelmeztettek, hogy Zepce környéken van a felkelők főseége Hadsi Lajossal s nem lesz támaszkodni oda menni. Hogy a dolog mibenlétről bizonyosságot szerezzek, Dekleva főhadnagyot szakaszával kemszemlére küldtem azzal az utasítással, hogy Zepce irányában nyomuljon előre. Századommal lépésben követtem a főhadnagyot. Utánunk két lépés távolsághban jött Heideck főhadnagy a két előfogattal.

Dekleva főhadnagy csakhamar megérkezett a Ravon melletti utszoros torkolatához, ahol a felkelők megtámadták. A huszárok leszáltak lovukról és úgy tüzeltek; de a harc csak rövid ideig tartott, mert a kis huszársapat a túlyomó erő elől kénytelen volt meghátrálni. Alig hogy a felkelők sorából az első lövés eldördült a kis huszársapatra, azon vették észre magunkat, hogy reánk is tüzelnek.

Első dolgom az volt, hogy az intendánst a pénztárral biztonságba helyeztem. Siklóssy kaplár vezetése alatt tizenöt huszart adtam melletted felzetül és elküldtem Maglájra, amelynek lakossága állítólag méltó volt a buzárom. Csak hogy ez nem ment oly simán, mint ahogy előadom. A keskeny hegyi uton az előfogatokkal nem lehetett megfordulni; ki kellett előbb fogni a lovakat és a kocsikat a magasba felemelve meg kellett fordítani s csak azután foghattuk be újra a lovakat. Mindez a felkelők golyózápora között történt.

(Folyt. köv.)

munkát végző egyletek sorába. Pedig az Oltáregyletnek a legnagyobb hatásuk van, vagy legalább kell lenniük a lelkek átalakítására. Az újonnan kinevezett magyar püspökök egyike mondotta egy alkalommal: „Amíg Magyarországon gyakorlatban nem győzzük és nem áldozunk, addig a magyar katolikus akcióról nem sok eredményt várunk.” S e szavak teljesen igazak. Míg a hitélet hazánkban igazán fel nem lendül, míg a szentségek gyakori, buzgó felvétele általános szokássá nem lesz, addig társadalmi működésünkötől igazi, állandó eredményt nem várhatunk. Addig a pusztában hangzó lesz a legszebb beszéd, addig jórészt hiúság és egyeb alsórendű indokok lesznek a katolikus tevékenység kezes erejű rugói, addig közel áll a veszély, hogy emberi tekintetek, természetiszterüleg toronyosuló akadályok, az elmaradhatlan ellenáramlat felülről állják meg a rögis, meredek ösvényben előre törtető kisded csapatot.

S e igazán illális, egyedül Istenről dolgozni semmi nehézség nélkül, vissza nem térdő lelkek kialakítása az Oltáregyletek elsőrangú feladata. Nem szeretem, ha számatat félreértene a M. T. V. En tisztelettel, hódolattal hajlok meg az élt a szép, áldozatos munka előtt, melyet általában az Oltáregyletek, nevezem a mi Oltáregyletünk tagjai szerettek Elnökünk O. Meltsógnak vezetésével és példája nyomán a csekély taghalkból százakat, ezreket gyűjtve, kezük munkájával öltést öltöztetve hámozva, az Ur Jézus szegény templomát felkészítve, végeznek. Isen látja és szemmel láthatólag alkotja ezt a munkát. De ez a mi tevékenységünknek csak kis ebbik fele. A nagyobbik az, mely buzditással, jó példával a „coelestis Jerusalemban” a mennyország számára gyűjt háthatatlan lelkeket, mely e lelkeknek a megszentelő kegyelemmel való felkészítésén fáradoz, mely tevékeny munkásokat szerez a legszentebb munka számára, mely harcosságot toboroz az „Isten élő seregé”. A küzdő Egyház hátsorába.

E nélkül a munka nélkül nem lesz nekünk, kik a patronageokban szegény munkás leányok nemesisítésén önzetlenül, öntudatosan és kitartóan fáradozunk; nem lesznek hívesek, kik ferdeket katolikus társadalmi tevékenységre, hitük bator megvallására, igazi katolikus életre buzdítsák; nem anyák, kik szívesen lassák gyermekeiket a kongregációkban a Boldogságos Szűz vedő szárnyai alatt s a kegyelemmel az ifju lelkekben folyó munkáját szavukkal, jó példájukkal, katolikus életükkel támogatassak.

Még valamire akarom felhívni a M. T. V. figyelmét: az Oltáregyleti tagok által rendszeresen, nagy áhatattal végzett tevékenységük. Sike reánk e hatalmas tényezőit nem szabad kevésbé becsülnünk nekünk, kik a természetfeletti világrend hívei vagyunk. Az imádság nagy hatalom. Az amalekítákat nem a zsádo harcossal tegyerve győzi le, hanem Mózes az ő - imádságra kiterjesztett - karjával; a börtönbe zárt apostolfejedelmek kezeiről a szenge egyház közösen imadkozó híveinek könyörgése veszi le a bálneseket; a feiholdat Lepantonon a rozsalfűz teszi tönkre. És a szegény, gyenge, de sokat imádkozó szent Terézia több templomot és kolostort épít, mint ezer komves.

Nekem erős a meggyőződés, hogy a társadalom katolikus reorganizálására fordított munkánk annyi erőt nyeljen jár, amennyi kegyelmet az Isten szerető buzgó lelkek számunkra az eglől lecsendnek. Ha ez az imádság nem szűnik; ha az Eucharisztiaiban rejtőző Jézus közelesekkel ostromlók számára szaporodnak, hitben erősödnek, úgy nem tartok a jövőtől. Gyenge, kis fateskánk nagyra nő, ha azt az imádság harmata öntözi; szívünkbelől el fog tűnni a kisléküség, az elégedetlenek sorai megtrútnak, az elégedetlenség ottan esikneknek és beke lesz a földön.

Különbem nem.

UJDONSÁGOK.

A népkadémiai előadások, melyek a közbejött ünnepek miatt szüneteltek, vasarnap este 6 órakor újbol megkezdődnek.

Egyházmegyei hír. Károly János címzetes püspök, káptalan helynök idiglenes adminisztrátornak Andriák János alközpapot Tököléről Kozmára rendelte.

— **Értesítés.** A székesfehérvári jótékony négyzet 1906 évi január hó 6-án d. u. 3 órákor tartja évi rendes közgyűlését a városi takarékpénztár helyiségekben.

— **Eljegyzések.** Schulman Ferenc helybeli zentánár eljegyezte Várallyay Gizellát, Várallyay Mihály kardosréti (Veszprém m.) főtanító szép és kedves leányát. — **Csipkés Bertalan** eljegyezte Papp Gabriellát, Papp Gábor helybeli ügyvéd bájos leánykáját.

— **Elölépítés.** Vida Pál kir. pénzügyigazgatóságához rendelt számvevősegi számellenőr számvizsgálóvá lépett elő. Vida Pál, aki a vármegyei pénztárak államosításával lépett állami szolgálatba megérdemelt előléptetésben részesült és így őszintén gratulálunk.

— **A Kath. Legényegyesület** új alapító tagja. Ifj. Máhr Nándorné urnó Rácalmásról belépett a legényegyesület alapító tagjai közé. Midőn Öngyűlésnek ez uton is hálás köszönetet mondunk, egyuttal szeretettel kérjük mindazokat, kik belépésüket kilátásba helyezték, hogy szíveskedjenek a megajánlott 80 koronát beküldeni, hogy az illeti nagymérvű kötelességeinknek meg tudjunk felelni. Elhútsággal.

— **A beteges karácsonya.** A Szt. György kórház szenvedő betegeinek is szereztek a jószivek kedves karácsonyi ünnepeit. A karácsonyfá díszítéséhez s ajándékokhoz hozzájárulni kegyesek voltak: Dr. Városy Gyula kalocsai érsek 100 kor.; Erzsébet Amália kir. hercegnő 60 kor., Dr. Nagelciter Alajos 6 kor., Knittelhoffler István, Philipps Alfons, Feiber Géza, Dr. Vizsota Alajos 2-2 kor., Schmall György, Sumlitz György 1-1 kor.

— **Kinevezések a vármegyénél.** Fülth Pál báró főispán kinevezte: **Pénk** Ferenc árvtári irattárnokot levéltári segédde, **Szabó István** váli járási irrotkot irattárnokot árvtári irattárnokká és **Heigel** Gyula vármegyét díjrotkot váli járási irrotká.

— **Községi bíróválasztások.** Az elmúlt hét folyamán az alábbi községekben a következő eredménnyel cjeittek a községi bíróválasztások: Abán, dec. 21-én, megválasztották (sapó Péter. Fülén, december 23-án, megválasztották Keresztes Sándor. Polgárdin, dec. 23-án, megválasztották Berki Ferenc. — Lovasberényben, dec. 27-én, megválasztották Mohi Ferenc. — Patkán, dec. 27-én, megválasztották S. Szabó János. — Kaplányok, dec. 30-án, megválasztották Farago József. — Velencen, dec. 30-án, megválasztották Horváth Pál. — Pakozdon, dec. 30-án, megválasztották Kiss K. József.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadjunk mindazok, kik boldogult emlékü jó ferjem elhunytá alkalmából részvétüket nyilvánítani, ravatalra koszorút helyezni, fogataikat a temetés tartamára rendelkezésre bocsájtani szivesek voltak, soha meg nem szűnő hálás köszönetem nyilvánítását. Székesfehérvár, 1906. jan. hó. Ötv. **Zákits Miklósné.**

— **A közöshadsereg köréből.** A cs. és kir. 68-ik gyalogezred tartalékába hadnagykákká neveztettek ki a következő tartalékos hadapród-tisztelhelyettesek: Vaimár Béla, Seidel Ernő, Varga János, Böhm Károly, Vinczei Imre és dr. Radak György.

— **Adomány és köszönet.** A deli vasuti műhely munkások maguk körében gyűjtést rendeztek és gyűjtésük eredménnyel (60 kor.) a Tuberkulózis ellen védekező egyesület alapító tagjaiul léptek be. Nemes tettüknek jutalmát abban érezték, hogy szenvedő embertársaikkal jól cselekedtek. Az előkészítő bizottság nevében dr. Keczan Lajos.

— **Öngyilkosság.** Horváth Sándornak, a mindenkivel szeretett iszkaztyörgyri plebanosnak rettenetes tette, melyről lapunk legutóbbi számában aultunk hírt, élénken foglalkoztatja városunk és megyénk újságot olvasó közönségét. A szörnyű esemény érthetetlen rejtelmé volna előttünk, ha időközben nem értesültünk volna olyan körülményekről, melyek némi világosságot vetnek az elvéledett embernek szerencsétlen cselekedetére. Horváth Sándort mindenki példás-életű papnak ismerté. Széled lelkiütre és egyenes, becsületes jellemért úgy papársainak, mint hívei

körében általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Épen azért mély megdöbbenést és általános részvételt keltett mindenfelé szerencsétlen tettének híre. Hogy csak pillanatnyi elmezavarodás adhatta kezébe a gyilkos fegyvert, arról eleve biztosított bennünket Horváth Sándor egyénisége, az ő mély vallásossága, de másrészt pozitív is értesültünk olyan körülményekről, melyek főnnti meggyőződésünket igazolják. Horváth Sándor már régóta szenvedett szivbajban, de e mellett papi teendőit rendesen végezte. Az ősszel súlyosbított baja, s ezért az egyházmegyei hatóságtól kiségitőt kért és kapott is Molnár István isztiméri káplán személyében. Tőle, aki két hónapon át tanuja volt Horváth rettenetes szenvedéseinek, tudjuk azokat a körülményeket, melyek szerencsétlen tette némi világosságot vetnek. „Hogy mennyit szenvedett — írja a föntvezett segédlelkész — arról csak annak lehet fogalma, a ki naponként tanuja volt szenvedéseinek, a ki próbálta vigasztalni, erősíteni. Nem annyira testi szenvedés volt az, a mi őt kinozta, mint inkább beteges képzelődés, mely szívet-lelket hatalmába ejtette.” A kik őt mint kispaput, s később mint káplánt ismerték, tudják róla, hogy majdnem a betegség aggályos és skrupulusos lelkű ember volt. Csakvári káplán korában hosszú időn át nem mert a szöszekre lépni, úgy, hogy szigorú parancssal kellett őt kényszeríteni, hogy legyőzze aggályosságát. Utóbbi időben az a fixa ideája támadt, hogy ő elkárhozik. Káplánja iparkodott őt megvigasztalni, egyidőre meg is nyugodott, de aztán ujra elfogták a skrupulusok. Az utolsó napokban mindenkinek, a ki vele érintkezett, föl-tűnt komor viselkedése. Minduntalan fejéhez kapott, a látogatások, melyeket különben szívesen fogadott, terhére voltak, s káplánjának többször panaszkodott rettenetes szenvedéseiről. Környezete nem egyszer hallotta a mint föl-alá járva hangosan fohászott: Istenem, légy irgalmas. Betegsége miatt már rég nem mehetett templomba, de otthon mindig imádkozott. Súlyos baja dacára karácsony ejtlen az ejteli mise egész ideje alatt künn a szabad ég alatt imádkozott. Ez és egyéb viselkedése mutaták, hogy lelki egyensúlyát elvesztette. Környezete aggodva figyelte őt, orvosa szívzélhűdéstől félt, de a rettenetes lehetőség senki sem mert gondolni. Szombaton még meggyönt káplánjának, ujév napján elég nyugodtnak látszott. Mikor nővére, kit nagyon szeretett, boldog újévet kívánt neki, csak annyit mondott fanyar mosoly kíséretében: ne tréfájl. A fönt leírt körülmények valószínűvé teszik, hogy végzetes tettet, melyet homlokára irányzott két pisztoly-lövessel hajtott végre, pillanatnyi elmezavarában követte el. Az Isten irgalma legyen vele.

— **Záróvizsga a laktanyában.** Lunger Áron tanító az elmúlt évben az irni és olvasni nem tudó legénység részére a 17. honvéd gyalogezrednél tanfolyamot szervezett. A tanfolyam 2 hónapig tartott. E hó 4-én tartott meg a záróvizsga, mely alkalommal jelen voltak: Nyíri Sándor ker. parancsnok, Kónc Fr. Szebenliszt Béla ezredesek, Szabó István, Botmer Árpád alezredesek, Janauschek vezérkari főnök és Keserű Ferenc ezred-segédtszi. A tanfolyam vezetője bemutatta az egész tanmenetet, olvastott a legénységgel a falitablóról, a könyvből és bemutatta az irasukat. A legények már elég folyékonyan olvasnak és szépen írnak. Nyíri Sándor tábornok nagyon elismerőleg nyilatkozott a phonomimikai módszernek a legénységnek való alkalmazásáról. Teljes elismerését és köszönetét fejezte ki a tanítónak önzetlen hazafias fáradozásáért. Végül buzdította a legénységet, hogy az ott tanultakat gyakorolják, melynek az életben oly sokszor hasznát vehetik.

— **Névváltoztatás.** Klein Mihály ettyeki illetőségű, budapesti lakos vezetéknevét belügy-miniszteri engedéllyel Kis-re változtatta.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, a kik feledhetetlen jó édesatyánk végítzéséssége alkalmával megjelenni, a koporsájára koszorút küldeni kegyesek voltak, hálás köszönetünk nyilvánítjuk. **A Kreuz-család.**

— **Közzgyűlés.** A „Fejérvármegyei és Székesfehérvár szab. kir. város, Tuberkulózis ellen védekező egyesület”-nek **alakuló közgyűlése** 1906. január hó 8-án hétfőn d. u. 12 órákor lesz megtartva a vármegyeház nagytermében. Az előkészítő bizottság ez uton is meghívja az érdeklődő nagy közönséget. Mint értesültünk ezen igazi felebarátai szereteten alapuló egyesület védnökségét József főherceg és Augustus főhercegszennyő csász. és kir. Fenségeik fogadták el. Az egyesületnek eddig közel négyszáz tagja van s így a kezdet nehézségein átmenve humanus működését megkezdheti. Az egyesület célja: a tuberkulózis terjedését célszerű intézkedések által megakadályozni, a megbetegedettek hozzátartozóit a fertőzés veszélyétől megóvni, szegénysorsu tudóbetegeket anyagilag segíyezni s végül egy sanatorium felállítására. Ez uton is ajánljuk e nemes célú egyesület pártolását, mit mindenki könnyen megtehet, mert a tagsági díj rendes tagnak évi 4 kor. pártoló tagnak évi 2 kor.

— **Opera este.** Folyó hó 6-án Vizkereszt napján az Othón kávéházban nagy katonai Opera Hangverseny tartatik a következő műsorral: „Két huszár” nyitány, Doppler. Nagy ábránd „Aida” operából, Verdi. „Kuruc ábránd” Tárogtató szülő. „Hoffmann meséi.” Nagy Egyveleg „Faust”-ból. „Bánk Bán” c. operából szemelvények. „Don Juan,” nyitány. Ugy szintén minden szombaton katona zene. Hideg buffé. Szabad bemenet. Méréselt árak.

— **A Székesfehérvári Korékpáregyesület táncmulatsága.** A székesfehérvári kerékpáregyesület saját pénztára javára Latzkovits Béla budai-uti vendéglőjében február hó 3-án (szombaton) zártkörű táncmulatságot rendez. Belépődij: személyjegy 1 k. 20 f., családjegy 2 k. Kezdeté este 8 órákor. Fellíftetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag fognak nyugtáztatni. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, forduljanak Lipp Ágostonhoz az egyesület elnökéhez.

— **A rendőrlégénység új ruhája.** Uj ruhát, a régi hajduruha helyett, modern rendőrruhát kap a székesfehérvári rendőrség. Az újítás Reé István rendőrfőkapitány érdeme, aki belátta, hogy a rendőrök is emberek, akik szinté érzik a kankulái meletget az újnyi vastag zsinorzott posztóban. Az uj ruha a budapesti államrendőrség ruházatának mintájára készült. Sötétkék zubbonyból, fekete nadrágból, lófarkforgóval ellátott fekete keménykötélpából áll. A forgó mellett az őskoronázó város címere díszlik a város színeivel a forgóhoz erősítve. Atillát egyelőre nem kapnak a rendőrök. A rendőrlégénység meg is lesz számoztat de a számok miként elhelyezésé még függőben van, mert legujabban a budapesti államrendőrségnél is megváltoztatták a számok eddigi viselését, amenyiben a mellről levezik és helyett a derékon alkalmazott bőrvére erősítik. Az uj ruhát március hónapban osztják ki. Lassankint tehát mégis csak haladunk a korrál.

— **Tűz a vidéken.** Sáregresen tűz volt a napokban. Török János földmészgazda házánál egy szalmakazal és a nádtetős istálló épület gyuladt ki és égett le teljesen. A kár körülbelül 300 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérül. A tűz valószínűleg gyújtogatásból keletkezett.

— **Tolvajfogás.** Horváth József polgárdii földmészgazda ujév reggelén kimenve az ottani szőlőhegyen levő hajlékához, hogy az ünnepré pár liter bort vigyen övéinek. Nem kis meglepetéssel tapasztalta, hogy pincéjének ajtaja fel van törve és hogy a pince mélyéből erőteljes horkolás hangzik fel hozzá. Horváth nem sokat gondolkodott, hanem behatolt a pincébe, ahol egy felütött hordó előtt egy alvó nőt pillantott meg, akiben Németh Jánosné szül. Takács Erzsébet ottani lakosnót ismerté fel. Takácsné ugyanis betörve a pincébe, azzal a szándékkal, hogy onnan lopjon, addig kóstolgatta a hordók tartalmát, míg lerészegedve elaludt. A betörő asszonyt a csendőrök letartóztatták és bekísérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Elfogott tolvaj.** Hárberth Ferenc abai lakostól az elmúlt ősz folyamán lassankint mintegy 118 korona értékű buzát és árpat loptak el. A károsult mindent megtett a tolvaj kézrekerítésére, de minden fáradsága kárba veszett. A csendőrségnél tett feljelentések sem vezettek eredményre. Végre Hárberth Ferenc egy újabb tapasztalt lopás elkövetése után lesbeállt és egy éjjel sikerült neki a tolvajt N. Kovács Antal személyében éppen akkor elfogni, midőn az a kamra ajtaját felfeszíteni próbálta. Hárberth Ferenc a tolvajt átadta a csendőrségnek. N. Kovács Antal tagadja az előbbi lopások elkövetését és csak a legutolsót, amelynél tetten érték, akarja beismerni. A lakásán megtartott házkutatásnál azonban számtalan olyan tárgyra akadtak, amelyek Hárberth Antal házából származnak, így tehát kétségtelen, hogy az előbbi lopásoknak is ő volt az elkövetője. A tolvaj atyafit bekísérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **A Székely-havasí bivalytej** jósgája általában ismeretes. Ezen bivalytejtel készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgyön 176. szám, a törvényes védett „Alba“-szappant (ára 1 korona), „Alba“-arckrémét (ára 1 korona 50 fillér) és „Alba“-hőlgyport (ára 1 korona 50 fillér), melyeket a szokásos vásári reklám mellőzésével, nyugodt lélekkel ajánlunk a művelt hölgyközönség figyelmébe, mivel semmi ártalmas vegyi terméket nem tartalmaznak s melyekről hazánk első orvosnője dr. gróf Hugonny Vilma ezt írja: „Az „Alba“-szappan és krém a bőr állapotára, a szeplők és más arcisztévalóságok eltávolítására a legjobban ajánlható szerek.” Kaphatók mindenütt.

Nincs többé fejkorpa!

A világhírű Bergman a Comp. (Drezden és Teschen) fejkorpa pomádé háromszori használata teljesen megszünteti — Kapható: **Koronafi Károly** fodrász-üzletében, Nádor-u. 13. Egy légly: 1 kor. 20 f.

Színház.

Kedd, jan. 2.

A *Gül-Baba* két fiatal szerzőjének, Martos Ferencnek és Huszka Jenőnek a színpad már eddig is igen sok virágot termelt. A legszebbert ők is a legszebbel akartak licitni és ez a törekvésük vezette el őket a rózsák atyjához, Gül-Baba rózsáskertjének kapuja pedig okvetlenül meg kellett hogy nyíljon poéták előtt. Mindjárt el kell mondanunk, hogy a munkájuk harmonikus a nemes ihletéssel, a melyből fakadt. Ez a Gül-Baba egy igen szép, meleg bájos és megindító költemény. Az egész darab minden cselekvésével a poézis mezején mozog és minden hatása — pedig gazdagon hatásos — ennek a mezőnek a virága. A hőse Gül-Baba. A megható dráma fátuma az ő nemes, szerető öreg szívén halad át és ezt zuzza össze. Kezdődik pedig ez a dráma azzal, hogy Gábor diák, a vakmerő, tüzes és hetyke fiatal magyar lantpengető letöri szent rózsái közül a legszebbet, a legszentebbet. Természetesen ha letöri, nem magának törte. A Leila szöke hajába szánta, a Gül-Baba egyetlen leányának fehér homloka fölé. Vakmerő udvarlásán rajta veszt a levente. Elfogják, béklyóba verik és halált mond fejére a budai basa, a hős Ali, a kinek a szent rózsza letörésén kívül halálos dühe a másik rózsza is. Mert Gül-Baba leányát a vállalkozó természetű basa magának szánta. Leila szíve azonban a magyar daliáé. Ezt a legényt pedig csak Allah csodatétele mentheti meg. Allahé, a ki a rózsák nyelvén beszél és ha valamiért megharagszik, ezt úgy mondja meg, hogy elpusztítja, romlással sújtja a szent rózsákat. A Gábor diák életének, meg a Leila boldogságának tehát a Gül-Baba rózsáinak az élete lenne az ára. És Allah csodát tesz az ő öreg, szent fiának szívében. Mikor a világ legszebb kertjére ráborul az éj némasága és a minaret erkélyén a miázsin már elénekelt a szent igéket, Gül-Baba kilopódzik és letöri minden rózsafajtát és eltörpíti minden rózsáját. Allah tehát beszélt. Szava a szerelmeseknek életet és boldogságot adott, de Gül-Baba örömét megölte. Ő majdnem belepusztult a maga hőstétébe. Az

ő boldogsága már csak az, hogy — a másokét láthatja.

Egy bájos költemény ez, tele a legszebb jelnetekkel, melyek megragadják és elbűvölik a szívet. A zenéje fülbemászóan kedves. A színpadi hatásnak annyi művészetét, annyi varázsát akarja ki, a mennyi csak lehetséges s a közönség — különösen a második felvonástól kezdve — mindig talál valamit, a min gyönyörrel csipenteti a lelkét. A lágy, édes melódiák egész csapata indul majd utnak a Gül-Baba-ból.

Sokan kérdezték már eddig tőlünk, hogy vajjon fogható-e Gül-Baba János vítéhez? A mi meggyőződésünk szerint: János Vitézt csak egyetlenegy irtak s hozzá hasonlóan nagyon soká fogja a magyar színpadot ékesíteni. Az a magyar földön termett, a délibábos pusztán, a buzavirág otthonában, ezt meg játszhatják akár Franciaországban is. Annak a nótáit két három nap múlva mindenütt hallottuk, ez — kivéve egy-kettőt — sokkal nehezebben lopja magát fülünkbe. Hanem van egy óriási előnye, a mely a János Vitézt messze felülmúlja: a második felvonás pazar díszítése. Szívesen gratulálunk a direktor urnak. Végre nem panaszkodik csupán, hanem olyan áldozatot hozott, a mely hódít, mert kápráztat. Sok új és diszes kulisszát látunk benne és a villanygyár briliroz a hatáskelésben. Ep ezért szívesen reméljük, hogy ez a bájos, tiszta, kedves darab, a Gül-Baba rózsái a melyeket ismét bátran megnézhet mindenki, teljes virulásban érik meg a tavaszti.

A mi most már az előadást illeti, általánoságban meg vagyunk vele elégedve. A legjelentősebb szerep: Gábor diák Margó Zelmának jutott. Ez már félsiker. Pompás, pazar megjelenése hódított s ha énekelni is tudna és nem keseritene el az ajka mozdulataival, no meg a levegő kapkodással az énekét, szóval, ha *lanulla volna az éneklés művészetét*, még most is tudna bánni a hangjával. Mellette Leila, Gül-Baba leánya kedves és hozzáilló partner volt. Egymáson nagyon keveset rontottak, még a pazar toaletteljéssel sem. Timár Béla (Gül-Baba) derekasan és szimpatikusan állta meg a helyét. Örülünk, ha Aliról (Halász) ugyanezt mondhatnánk. De gratulálunk egy kiváló szereplőnek és szereplőnek: Deák Gyula Alujkó cigányának. A mi tavaly Szigeti volt a Bagóban, az lesz az idén Deák a Mújkóban. Énnél nagyobb dicsőretet, azt hisszük, alig mondhatnánk. Annyi elevenességgel, kedvességgel, szimpatihával játsza ezt a bulondos, jókedvű szerepet, hogy szinte ámulva mondjuk: nini, nem is tudjuk, hogy Deák Gyula is van a világon s ime! Különösen a cigánybucsu mondhatatlanul kedves és megható volt. A partnere: Tordai Etel mindenképp igyekezett a hódítással s azt hisszük, hiszi is, hogy sikerült. Tarnai Lidia a komikáné igazán megérdemli az elismerést a maga kifigurázásáért. Sajnáljuk, hogy Németh Jánosnak csak rövid énekszerepe jutott.

A ház zsufolva volt s meg elégedve távoztot mindenki.

Szerda, dec. 3.

Ismét a *Gül-Baba* ment változatlan érdeklődés mellett zsufolt házzal, gyorsabb tempóban mint tegnap, amennyiben a díszletek elhelyezése nem okozott annyi fejlődést, gondot, mint előző estén. Talán meg az előadás is jobban sikerült, a közönség jól mulatott és még többet tapsolt.

Csütörtök, dec. 4.

A *szentbernyői barátok* irodalmi izléstelenség, mely épp úgy terheli a lelkét a szerzőnek — aki ezt megselekedte, mint a színigazgatónak aki előadta. A valóélet meghazudtolása az egyház szolgáinak a közvélemény előtt pellenegése állítása — és éppen annak a rendnek, amely annyit fáradozik a közjóért, minden nemzet díszé, virágáért: az ifjuságért — és a darab minden mondatából a katolicizmus és annak intézményei ellen kisugárzó fekete gyűlölet sugalmazta az író a megszerkesztésben. Nem akarunk bővebben kiterjeszkedni erre a lomtárba se való tákolmányra, hanem annyit örömmel idékítünk hogy akkorát meg darab nem bukott színpadunkon, mint ez a fővárosi színházak gyomrából is kitétt Zsidó-felfűjt. Minden páholy türesen tárogott, csak a galérián, a földszint és a másodemelet rejtett zugaiban lézenggett egy-két alak, jelöl, hogy városunk in-

teligens közönségéből nem halt ki a jóérzés, sőt igenis van benne annyi energia, hogy az ilyen piszoktermékeket leszorítja a színpadról. Szolgáljon ez az est az igazgatónak bizonyossággal arra, hogy a közönség vallásos érzülete ellen elkövetett irodalmi merénylet ha mással nem is, de üres házzal mégis megboszulja magát. A körülményekhez képest szerepeiknek tulságosan nagy árnyoldalait nem igyekeztek kidomborítani Gergely Lajos (Richter asztalos), kinek szépen izmosodó tehetségét napról-napra örömmel tapasztaljuk, Somogyi Károly (Simon), Jávora Aranka (Margit), Bátosi Endre és Magittai Gyula.

IRODALOM.

Aranykönyv. G. Beleze után franciából fordította Aschenbrenner József. Budapest, 1905. Kis 8-rét, 256 l. A Szent-István-Társulat kiadása. Az ifjuság számára készült ez a könyv, a mely a keresztény erkölcsnek teteleit állítja az ifjuság elé kedves, vonzó modorban megírt elmélkedésében és példáiban. Különösen az utóbbiak tesznek nagy szolgálatot, mert nemcsak hogy szívesebben olvassa ezeket a gyermek és könnyebben vonja le belőlük a morált, de a vel leginkább nagy emberek ifjkorából vannak merítve, az ifjuság sokkal inkább megszereti őket, mint bármí másit és alkalmazni próbálja körülményeire. A könyv felozlik: Isten, felebarátunk és önmagunk iránti kötelességeinkről szóló részekre. Igen izlésses, erős vászonkötésben jelent meg s néhány illusztráció is díszíti. A középiskolák alsó osztályu növendékeinek bizonyára sok kedves órát szerzett Aschenbrenner e derék munka szép fordításával. Ara 2 k. 60 fillér.

Akácfa eladás!

Seregélyes mellett (a buchini erdőn) ipari célokra szolgáló akácfa, naponta — vasár- és ünnepnapok kivételével — ott az erdőn, esetleg a seregélyesi vasutállomásra szállítva, eladó.

Alkalmas bogárnáfanak, pajta- és göröszlopoknak, kerítés és lugosducoknak, szőlőkarónak stb.

HYDROCHROMIN

csupán hideg vízzel

minden egyéb toldalék nélkül vegyítve már is **használatra kész** festék,

homlokzatok és mindennemű belső helyiségek mázolására,

amely gyorsan szárad, mázza szertalan, zománcszerű sima és kemény **mosható viharálló** tűzbiztos, színté cveking változatlanul megtartja, gázoknak, esőnek és zivatarnak ellenáll, az olajfestékekkel összehasonlíthatatlanul olcsóbb, az enyvesfestékeknel pedig alig valamivel drágább.

Minden színben kapható.

Különös előnye egészségügyi szempontból

méregmentes, szagtalan, antiseptikus, mosható és lyukacsos ;

a falak nedvességének elpárolgását nem gátolja.

Ismertető, minta stb. kívánatra ingyen és bér.

Valdóí csakis az **idényomott** végleggyelgylt ellátott csomagolásban.

Szárzavami kréta-, mész és köipar részvény-társaság, Szárzavám (Sopron m.)

Egyedül ifj. Ditmár József, Székesfehérvár, megyénk képviselőjénél Szögyéni-Marich-utca kapható.

A székesfehérvári
Árpád-fürdő
december 31-én,
vasárnap reggel megnyílt.

Székesfehérvár városának és környékének egy teljesen modern, a legkényesebb igényeket is kielégítő, a legnagyobb eleganciával berendezett helyiség áll rendelkezésére.

GŐZFÜRDŐ:

Meleg, langyos és hideg medencékkel, villanyozó készülékkel, nagy zuhanykamrával, kényelmes pihenővel és fodrászteremmel.

A férfiak fürdési ideje:

A szerdai napot kivéve mindmáig déltől 10 óráig, csütörtökön és vasárnap déltől 2-6 óráig.

A nők fürdési ideje:

Szerdán egész nap, hétfőn és pénteken déltől 2-6 óráig.

Jegyek: ára.

Egyes jegy . . . . . 1 K. — f.
Szerdán és csütörtökön d. e. . . . . 1 K. 20 f.
Tanuló és gyermekjegy . . . . . K. 70 f.

MEDENCEFÜRDŐ:*Porcellánmedence:*

Egy személynek . . . . . 1 K. 20 f.

Kerámil medence:

Egy személynek . . . . . K. 90 f.

Salon medence:

Három személyre . . . . . 2 K. — f.

Családi medence:

Öt személyre . . . . . 3 K. — f.

Lepedő . . . . . K. 20 f.

Törülköző . . . . . K. 06 f.

Ha a medencefurdót a fentebb meghalozottnál több személy kívánja használni, személyenként 20 fill. póteljegy váltandó.

A keltes medencéknel minden medencere külön jegy váltandó.

Megnyitási idő:

Naponként reggel 6 órakor.

Bezárási idő:

Május hó 1-től augusztus hó 31-ig este 8 órakor. — Szeptember hó 1-től április hó 30-ig este 7 órakor.

Déli 1 és 2 óra között az egész fürdő helyiség zárva van.

Az igazgatóság.

A hidegvizgyógyintézet-, villanyos gyógyfürdőre és az uszodára vonatkozó tájékoztatót később tesszük közzé.

Aki kitünő étvágyfokozó
asztali italt óhajt,
Aki gyenge, lábbadozó,
Aki ideges, álmatlan,
Aki vérszegény,
Aki sovány,
Aki szoptat,
Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásának elismert és rendkívül tartós

HERCULES
maláta-tápsör
különlegességet inni.
Kapható minden nagyobb csemege-, fűszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a Hercules Sörtözde szétküldési telepen.
Budapest. VII. Bethlen-tér 3.

Telefon 63-68. — Árjegyzék ingyen.

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvétellel.

Kapható: Székesfehérvár, Reinitz Lipót cégnél.

Frank Balázs
kutmester, (1. Öreg-utca 5 sz.)

Elfogad kútfurást, ásást, szivattyujavítást, vízvezeték- és fürdőberendezéseket. Minden e szakmába vágó munkákat gyorsfúró eszközökkel, jutányosan és pontosan végez.

Székesfehérvári első
Butorraktár

Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas“ szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hírben álló saját készítményű

kárpitos és asztalos
BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlételjes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani.

Nemkülönben e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindenféle kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel
Füstér Imre.

Villanyerőre berendezett
GŐZMOSÓDA.

LAKATOS-UTCA 10.

Legszebb mosás és vasallás szakszerűen készítetik a legjutányosabb árban. Pontos kiszolgálás.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Nagy Ignác
mosodás.

Lakatos-utca 10.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legmértányosabb föltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejtí ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

52--40